

ကညီဘဉ်ကီဘဉ်ခဲကမ်းတံ

လံာ်တံကစီၣ်ဒီးအတံဟူးတံဂဲၤအတံဟ်ဖျါ

လါနွံ - ၂၇၅၀

ဆူ

ပှၤဖးတံဖိခဲလၢာ်,

လၢတဖျးမဲာ်အတံဟ်ပှၤ, ပဲကညီဘဉ်ကီဘဉ်ခဲကမ်းတံ ပလဲၤခိဖျါဘဉ် ၂၀၁၁ နံၣ်လီၤတဝ်လံ. ဒ် နံၣ်အသိး ပှၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲလၢဒဲကဝီၤပှၤစ့ၢ်ကီး ခိယီၤဘဉ်ဆူနံၣ်တဝ် ခိဖျါပှၤဟ့ၣ်မၤဘျုးတံတဖျ် အတံမၤ စၢၤ, သဘျုးကရၢတဖျ်ဒီး ထံကီၢ်လၢပဟဲအိၣ်ခဲအံၤ အတံအဲၣ်တံသးအိၣ် တဘျီယီၤဃုာ်ဒီး တံဒိၣ်ကစၢ် စီၤပၤ, အန့ၣ်ဖိထၢဖိ, ကျီၣ်တဲၣ်ပဒိၣ်ဒီးအထံဖိကီၢ်ဖိတဖျ် လၢအဟ့ၣ်ပှၤတံအိၣ်ကဒုဖဲ တံကီၢ်တံနး အက တံၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

ပအဲၣ်ဒီးလၢပှၤဖးတံဖိတဖျ် ကသ့ၣ်ညါဝဲတံမၤစၢၤလၢပဒီးန့ၣ်တဖျ်အံၤ ကဲဘျုးဝဲတမ့ၢ် ထဲပှၤ ဘဉ်ကီဘဉ်ခဲတဖျ် အဂီၢ်ဘဉ်. ကဲဘျုးစ့ၢ်ကီးလၢကိၣ်အိၣ်ဘျုးတဖျ် လၢတအိၣ်ဒီးတံခွဲးတံယာ်လၢ ကမၤလိ မၤဒီးဘဉ်တံလၢ အလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိး ခိဖျါတံယံးတံစ့ၢ်ဒီး ထံလီၢ်ကီၢ်ပှၤတံဒုးတံယာ်လၢ အကတံၢ်တသ့ ဒီးအိၣ်ဒီးတုၤခဲအံၤ ယံာ်တံလံအနံၣ်အါန့ၣ်ယာ်ဖျိနံၣ်တဝ်န့ၣ်လီၤ. တံခွဲးဂ့ၤယာ်ဘဉ်အိၣ်ထီၣ်လၢ ပှၤမၤလိ တံဖိအဂီၢ် လၢဒဲကဝီၤအပှၤအံၤန့ၣ် ဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ပှၤလၢ တံကတိၤအကါဒိၣ်တဘီလၢအစံးဝဲ “တံကူၣ်ဘဉ် ကူၣ်သ့လၢအတအိၣ်ဒီးတံအန့ၣ်အဆၢ” အခိပညီမ့ၢ်ဝဲ တံကွၢ်မဲာ်ဟ်ပနီၣ် တံကူၣ်ဘဉ်ကူၣ်သ့တအိၣ်လၢ ပှၤဖိခိၣ်နီၣ်တကၤဘဉ်န့ၣ်လီၤ. ကိၣ်နီၣ်ဂံၢ်အါမးလၢကီၢ်ပယီၤပှၤ (လီၤဆိဒဲတံကညီအိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲ) ဟဲန့ၣ်လီၤ ခူသ့ၣ်ခူလံးဆူဒဲကဝီၤပှၤလၢ ကမၤလိတံအဂီၢ် မ့ၢ်လၢကူၣ်သ့ခွဲးယာ်လၢ ဒဲကဝီၤအပှၤအံၤ ညီဒိၣ်ဒီးဂ့ၤဒိၣ်န့ၣ်ဒီး လၢအဝဲသ့ၣ်လီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးတကွၢ်အယိလီၤ.

လၢတံန့ၣ်အယိ ဒဲကဝီၤဟံၣ်ဒဲဘဉ်တံဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဃုာ်ဒီး ဟံၣ်ဒဲကမ်းတံ လၢကကွၢ်ထွဲ ရဲၣ်ကျဲၤတံလၢဟံၣ်ဒဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တံဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဟံၣ်ဒဲန့ၣ် ဘဉ်တံဟ့ၣ်လီၤလၢကရၢသဘျုးတဖျ်, ခရံၣ်ဖိ တံဘျုးတံဘါကရၢတဖျ်ဒီး နီၢ်တကၤပှၤဟ့ၣ်မၤဘျုးတံတဖျ်န့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဒဲကမ်းတံ ဘဉ်တံဆိလီၤ ဟ်လီၤလၢ KRC ဒီးဒဲကဝီၤကမ်း တံအပတံၢ်အကျါ, တံပညီၣ်မ့ၢ်ဒီးသိးကိၣ်ဖိတဖျ် ကအိၣ်ဘဉ်ဘံၣ်ဘံၣ် ဘၢဘၢ ကဘဉ်တံကွၢ်ထွဲအီၤဂ့ၤဂ့ၤလၢတံ မၤလိအကတံၢ်န့ၣ်လီၤ. အယိသတးဒီး ကိၣ်ဖိဟဲမၤလိတံ လၢနံၣ် ခိၣ်ထံးဝံၤ နံၣ်ကတံၢ်က့ၤဆူဟံၣ်န့ၣ်တဘဉ်ကျဲဘဉ်. ကဲထီၣ်ဝဲတံဘံၣ်ဘံၣ်ဘၢ ဘဉ်ထွဲဒီးဟံၣ်ကစၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ ကျဲအဝဲအံၤမ့ၢ်ကျဲတဘီလၢ ကိၣ်ဖိတဖျ်ကဟးဆဲးအီၤကျဲအဂၤတအိၣ်ဘဉ် န့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ဆၣ် ကညီဘဉ်ကီဘဉ်ခဲ ကမ်းတံအမူအဒါအိၣ်လၢ ကဘဉ်စံးဘျုးထံကီၢ်ပဒိၣ်လၢ အသ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်ဘဉ်ပှၤဒီး ကရၢသဘျုးလၢ အမၤသကိးတံဒီး နံၣ်ပၢၢ်ကိၣ်ဖိန့ၣ်သိးတဖျ် အတံကီၢ်တံခဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သံကွၢ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဖး, ကိၣ်ဖိတဖၣ်ဘၣ်မနုၤအဟဲမၤလိတၢ်ဖဲဒဲကဝီၤပူၤလဲၣ်? တၢ်စံးဆၢက အိၣ်ဝဲအါမးလၢ တၢ်သံကွၢ်တဖျၢၣ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တအိၣ်လၢ တၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူ, နူသဝီ ဃီးကိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤပးဂီၤကွၢ်အီၤ, ကိၣ်သရၣ်လၢအတၢ်လဲၤခိဖျိအိၣ်ဒီးအကံၢ်အစီအိၣ်တဖၣ် တအိၣ်, ကိၣ်ဖိမိၢ်ပၢ် တဖၣ်အတၢ်ဟဲန့ၣ်တအိၣ်လၢကဆိၣ်ထွဲဖိတဖၣ်ကလဲၤဆူကိၣ်, ကိၣ်သရၣ်ဂီၢ်တၢ်မၤစၢၤတလၢပွဲၤ, တၢ်အိၣ်တကူ တလၢ, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ် တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတအိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးအယီ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢကံၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ ထံၣ်ကီၢ်သဲး တၢ်ကၢ်တကျၢၤအတၢ်ပိၣ်ထွဲလၢ ထံၣ်ကီၢ်အိၣ်ဒီးပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘဲ(ကီၢ်ပယီၤ)အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဒဲကဝီၤ ၇ ဖျၢၣ်အပူၤဟံၣ်ဒွဲနီၣ်ဂံၢ်အိၣ်ဝဲ ၁၀၄ ဖျၢၣ် ဃီးကိၣ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်အိၣ်ဝဲ ၃၇၅၆ ဂၤန့ၣ်လီၤ. ကိးနံၣ်ဒဲးကိၣ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်အါထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤတနီၤကဆိမိၣ်ဝဲလၢ ကိၣ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်အါထီၣ်အံၤ မ့ၢ်လၢအဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကလီ တၢ်မၤစၢၤလၢကအိၣ်ကိၣ်အဂီၢ်အယီလီၤ. တၢ်အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ကယၢ် ဘၣ်ဆၣ် တမ့ၢ်တၢ်အဘၣ်နီၢ်နီၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်ဘၣ်စံးန့ၣ် မိၢ်ပၢ်တအိၣ်ဒီးအိၣ်ယံၤဒီးအဖိလၢ တၢ်မၤလိမၤဒီးအယီနီတဂၤဘၣ်. ဖိတဖၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢ မိၢ်ပၢ် အတၢ်ကဟုကယၢ်အဖိလၢန့ၣ်ကဂ့ၤဆံးဒိၣ်လဲၣ်. အခါဖဲန့ၣ် တၢ်ဆၢကတီၢ်ခွဲးယၢ်ဂ့ၤအိၣ်ထီၣ်လၢ တၢ်မၤလိ အဂီၢ်အယီဘၣ်လဲၤဝဲန့ၣ် ကမ့ၢ်တၢ်စံးဆၢအဘၣ်တခါလၢတၢ်သံကွၢ်အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ်တၢ်အိၣ်သးအဖိခိၣ် မိၢ်ပၢ်ဒီးဖိတဖၣ် ဆိကမိၣ်က့ၤတၢ်တဘၣ်လၢ တၢ်ယုမၤလိန့ၢ်တၢ် အဂီၢ်ဘၣ်. ဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်အခွဲးအယၢ်ဖဲ အနီၢ်ဆံးသးစၢ်အခါ ကအိၣ်ဘၣ်လၢမိၢ်ပၢ်ကနုဖိလၢ ဘၣ်ဆၣ် တၢ်အိၣ်သးတဟ့ၣ်အခွဲးခိဖျိတၢ်မၤဆူၣ်ဒီး တၢ်ကဘၣ်ကဲသးအယီ ကဲထီၣ်တၢ်မၤန့ၢ်ဆိၣ်ခံက့ၤဖိသ့ၣ်တဖၣ် လၢကလဲၤယုတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢ ဒဲကဝီၤပူၤဖဲတၢ်လဲၤန့ၣ်ဟးထီၣ် အခွဲးတအိၣ်အခါဒၣ်လဲၣ်လီၤ.

ကညီဘၣ်ကီၢ်ဘဲ, ဖဲတၢ်အိၣ်သးဟ့ၣ်ခွဲးယၢ်ဂ့ၤအကတီၢ် မၤသကိးတၢ်ဒီးဟံၣ်ဒွဲကမံးတံၢ်ဒီး သဘျုးကရၢဘၣ်ထွဲလၢကကဲထီၣ် တၢ်ဘျုးတၢ်ဖျိၣ်လၢဖိသ့ၣ် ဟဲယုမၤလိတၢ်ဖဲဒဲကဝီၤပူၤတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလိာ်သးလၢ ပုၤမၤသကိးတၢ်တဖၣ်အဘၣ်စၢၤ လၢဟံၣ်ဒွဲတဖၣ် ကအိၣ်ဒီးတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျုးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပသးခုလၢတၢ်ကရၢကရိဘၣ်ထွဲတဖၣ် ကျဲးစၢး အဂ့ၤကတၢ်လၢ တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤပုၤလၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဝဲအံၤန့ၣ်လီၤ. ဒဲကဝီၤဟံၣ်ဒွဲအတၢ်အိၣ်သးလီၤဆိဝဲ ဒီးဟံၣ်ဒွဲလၢဒဲကဝီၤချ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပယုကညးလၢသုကနၢ်ပၢ်ပုၤဂ့ၤဂ့ၤလၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်, ဟံၣ်ဒွဲဒဲကဝီၤပူၤ ဘၣ်တၢ်ကွၢ်ထွဲအီၤလၢ KRC အံၤတမ့ၢ်လၢကလီၤကံၢ်ဒီးဟံၣ်ဒွဲဆိလီၤသးလၢ ဝုၢ်ပူၤတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

လၢခံကတၢ်စံးဘျုးဘၣ်ကိၣ်တဲာ် MOE ဒီး NGOs လၢအသးအိၣ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဟံၣ်ဒွဲအတၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

ပတူၢ်လိာ်တၢ်ထံၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တဖၣ်လီၤ!

တလိဘဉ်တလိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအတၢ်ဟံၤဖျါ
လိယူၤ - ၂၀၁၁

- ၁.၆.၂၀၁၁ - KRC ထံၣ်လိာ်တၢ်ပိာ်သကိးတၢ်အိၣ်ကတိၤဟံၤသးလၢနံၣ်ခၢၣ်သးတၢ်အိၣ်ဖျါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၆.၂၀၁၁ - KRC ကူၣ်သ့မူဒါခိၣ်မၤဝဲတၢ်ထံၣ်လိာ်တၢ်ပိာ်သကိးတၢ်ဒီးဟံၣ်ဖွဲၣ်ကမံးတံာ်ဖဲအူၣ်,တၢ်ပၤဆှၢရဲၣ်ကျဲၤဟံၣ်ဖွဲၣ်,ကွီဖိစရိဒီးတဲသကိးတၢ်ဟံၤယၢ်နီၢ်ကစၢ်လံာ်လဲၤစရိပတီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၄.၆.၂၀၁၁ - KRCခၢၣ်စးကိးတၢ်အိၣ်ဖျါ တၢ်ပိာ်သကိးတၢ်ဒီးဟံၣ်ဖွဲၣ်ကမံးတံာ်လၢ မဲၢ်ရၢမီၢ် ဒီးမဲၢ်လးအူ ဖဲမုၢ်ယူၢ်တဲန့ၢ်ပၢၢ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ပၤဆှၢရဲၣ်ကျဲၤဟံၣ်ဖွဲၣ်, ကွီဖိစရိတၢ်ဟံၤယၢ်နီၢ်ကစၢ် လံာ်လဲၤစရိပတီၢ် ဒီးဟံၣ်ဖွဲၣ်လံာ်တက့ၢ်ဒိလၢ၂၀၁၁န့ၣ်အဂီၢ် ဘဉ်တၢ်စံးကတိၤတဲန့ၢ်ပၢၢ်ဒီး ဟ့ၣ်နီၤလီၤအီၤ န့ၣ်လီၤ.
- ၁၀.၆.၂၀၁၁ - KRC ခၢၣ်စးလဲၤထီၣ်ဝဲတၢ်တဲန့ၢ်ပၢၢ်ဘဉ်ယး တၢ်ဟ့ၣ်ဟံၣ်ခိၣ်လၢ အတၢ်သဘဉ်သဘုၣ်ယုာ်ဒီး TBBC ဖဲမဲၢ်လးဒဲကဝီၤန့ၣ်လီၤ.
- ၁၆.၆.၂၀၁၁ - KRCပုၤပၤလိာ်ဆ့ၣ်နီၤဒီး ဂ့ၢ်ဝီမူဒါခိၣ်(၂)လဲၤထီၣ်ဝဲပုၤဘဉ်ကိဘဉ်ခဲမုၢ်နံၤအမူး-ဘဉ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဒီးမၤအီၤလၢ UNHCR ဖဲမဲၢ်ဆိးန့ၣ်လီၤ.
- ၁၆.၆.၂၀၁၁ - KRC ပုၤပၤလိာ်ဆ့ၣ်နီၤ(၂)လဲၤအိၣ်ဖျါဖဲ ZOA ဝဲၤဒီးတၢ်တဲသကိးဘဉ်ယး KRC, KRC-EE, KRC-CMP အဖိလံာ်စဉ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂၀.၆.၂၀၁၁ - KRCခၢၣ်စးလဲၤဆူဘဉ်ကိဘဉ်ခဲမုၢ်နံၤအမူး,ဘဉ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤမၤအီၤလၢဒဲကဝီၤကမံးတံာ်ဖဲမဲၢ်လးဒဲကဝီၤန့ၣ်လီၤ.
- ၂၂.၆.၂၀၁၁ - KRC ခၢၣ်စးဘဉ်မူဘဉ်ဒါတဖၣ် လဲၤထီၣ်ဝဲတၢ်ပၤဆှၢရဲၣ်ကျဲၤပုၤတဝၢ,ဒီးတၢ်ဆဲးကျိးအတၢ်မၤလိဘဉ်တၢ်မၤအီၤလၢ TBBCဖဲမုၢ်ယူၢ်ဒီး လိာ်ခံန့ၣ်တၢ်မၤလိအဝဲအံၤ ကဘဉ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤကဒီးဆူဒဲကဝီၤတဖၣ်ဖဲလိအီၤကူၣ်၂၀၁၁န့ၣ်လီၤ.
- ၂၇.၆.၂၀၁၁ -KRCပုၤပၤလိာ်ဆ့ၣ်နီၤ(၂)ယုာ်ဒီးဂ့ၢ်ဝီမူဒါခိၣ်လဲၤထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးနီၣ်ဖိဒဲကဝီၤကမံးတံာ်ဒီးCOC လၢကမၤဘဉ်လိာ်က့ၤ ဒဲကဝီၤကမံးတံာ်တဂၤလၢအမၤကမၢ်ဘဉ် ကမံးတံာ်တၢ်ဘျဲန့ၣ်လီၤ.

- ၂၇.၆.၂၀၁၁ - တၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူ, မူဒါခိၣ်ဒီးမူဒါခိၣ်(၂)လဲၤထီၣ်ဝဲ တၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူတၢ်မၤလိဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤမၤအီၤလၢ ADRA ဖဲမုၢ်ယူၢ်-ပှၤဟဲထီၣ်ယုၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ ADRA Projectတၢ်ရဲၣ်ခိၣ်,တးဟီၣ်ကဝီၤမူဒါခိၣ်ဒီး Projectမူဒါခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စ့ၢ်လၢတၢ်တၢ်ပီၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ယုၤထီၣ် နဲကဝီၤပတီၢ်ပှၤမၤတၢ်ဖိ,တၢ်ယုၤထီၣ်ကွီၤဖိ,VT တၢ်မၤလိ, တၢ်ဟဲန့ၣ်အကျဲဒီးတၢ်နီၤလီၤလံာ်ပတံထီၣ် လံာ်တက့ၢ်န့ၣ်လီၤ.